

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
РЕСТОРАННОГО, ГОТЕЛЬНОГО
ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ
СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:
ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

*Тези доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції*

19–20 вересня 2019 р.

Харків – Варна
ХДУХТ
2019

УДК 640.432:339.924

ББК 65.431.14

А 43

Редакційна колегія:

О.І. Черевко, д.т.н., проф. (відпов. редактор); Л.М. Янцева, к.е.н., проф. (заст. відпов. редактора); В.М. Михайлов, д.т.н., проф. (заст. відпов. редактора); А.Л. Фоцан, к.т.н., доц. (заст. відпов. редактора); А.П. Грінько, д.е.н., проф. (заст. відпов. редактора); Аббасбейлі Гюльніса Агагулукизи, к.т.н., доц.; О.А. Абенова, к.п.н.; Алірзаєв Алі Гамбараліогли, д.е.н., проф.; Ананідзе Джемал, проф.; Т.М. Афоніна, керівник відділу організаційно-інформаційної роботи; Н.Ю. Балацька, к.т.н., доц.; Дідманідзе Ібраїм, проф.; Л.П. Малок, д.т.н., проф.; С.П. Пивоваров, д.т.н., проф.; О.М. Жданович, начальник Видавництва; М.Л. Серік, к.т.н., доц.; О.Г. Терешкін, д.т.н., проф.; О.О. Труш, заст. директора Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації; Умірзаков Самажан Інтикбайович, д.е.н., проф.; М.В. Чорна, д.е.н., проф.

*Рекомендовано до видання вченою радою ХДУХТ,
протокол № 16 від 15.07.19 р.*

Актуальні проблеми розвитку ресторанного, готельного та туристичного бізнесу в умовах світової інтеграції: досягнення та перспективи :
А 43 **II Міжнародна науково-практична конференція, 19–20 вересня 2019 р. : [тези доп.] / редкол. : О. І. Черевко [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2019. – 287. [XXVIII] с.**

ISBN 978-966-405-486-4

Збірник містить тези доповідей із сучасних тенденцій та стратегій розвитку готельно-ресторанного бізнесу та туризму в умовах глобалізації, інноваційних аспектів розвитку харчових технологій та обладнання для готельно-ресторанного бізнесу, з економіки та управління в умовах глобалізації.

Збірник розраховано на наукових і практичних працівників, викладачів вищої школи, які здійснюють підготовку фахівців для харчової та переробної промисловості, торгівлі, ресторанного, готельного та туристичного господарства, економіки та підприємництва, а також здобувачів вищої освіти.

УДК 640.432:339.924

ББК 65.431.14

Видається в авторській редакції

© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2019

ISBN 978-966-405-486-4

Л.О. Чернишова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.О. Козуб, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

Х.А. Махмудов, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Розвиток ресторанного бізнесу має соціальне призначення задоволення потреб клієнтів у харчуванні. Платна основа послуг вимагає від підприємств ресторанного бізнесу дотримання вимог ведення підприємницької діяльності в частині забезпечення відносин із державними органами.

Для ресторанного бізнесу соціально-орієнтована модель економіки не перешкоджає вільній конкуренції, та водночас може створити сприятливе правове поле для здійснення підприємницької діяльності, контролю якості надаваних послуг, а відповідно забезпечити безпеку життя та здоров'я споживачів продукції ресторанного бізнесу, надати соціальні гарантії найманим та зайнятим особам у цьому бізнесі.

В умовах ринку втручання держави в економіку зумовлено необхідністю корегування недосконалого ринкового механізму. Позиція повного невтручання держави в економіку призвела Україну до кризи. Відсутність ефективного господарського механізму стала причиною погіршення стану у сфері послуг, в тому числі у ресторанному бізнесі.

В сучасних умовах для України головною метою державного регулювання є забезпечення переходу від хаотичних до регульованих економічних процесів за допомогою відповідних важелів [1, с. 89].

Діяльність підприємств ресторанного бізнесу підпорядкована законам ринку та регламентується низкою вимог щодо реєстрації, здійснення діяльності, сплати податків, та контролю з боку держави, що формує механізм державного регулювання.

На нашу думку, регуляторний механізм у забезпеченні ефективності ресторанного бізнесу включає комплекс практичних заходів, засобів, важелів, стимулів, що у своїй взаємодії здійснюють вплив на ефективність ресторанного бізнесу на всіх рівнях економічної системи з метою створення умов його економічного розвитку відповідно до потреб суспільства та поставлених завдань.

Основою ефективного державного регуляторного механізму є створення прозорої та чіткої нормативно-правової бази, мінімізація суперечностей у ній, оскільки нормативно-правова база задає правила та умови функціонування, як на ринку в цілому, так і на ринку ресторанного бізнесу зокрема.

Нормативно-правове регулювання у ресторанному бізнесі України здійснюється цілою низкою законів, декретів, правил, та порядків. Зміна умов господарювання потребує відповідних коректив у нормативних та організаційно-правових документах, що регламентують діяльність підприємств (закладів) ресторанного бізнесу.

Через механізми державної реєстрації, держава отримує можливість здійснення обліку і контролю діяльності юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, здійснення соціальної та фіскальної політики. Зміни, що вже відбулися у законодавстві, спрощують процедури державної реєстрації для підприємців, що опосередковано сприяє розвитку підприємництва. Вільний режим обміну інформацією між органами державної реєстрації, статистики, Пенсійного фонду та Державної податкової служби робить діяльність підприємця більш прозорою для таких служб.

У нормативно-правовому регулюванні діяльності підприємств ресторанного бізнесу, окрім процедури державної реєстрації, що є обов'язковою для всіх без виключення юридичних та фізичних осіб, активно використовується система дозволів, та ліцензування.

Суб'єкту господарювання для здійснення діяльності у сфері ресторанного бізнесу потрібно отримати експлуатаційний дозвіл санітарно-епідеміологічної служби. Також, згідно ст. 57 Кодексу цивільного захисту України, підприємець не може почати роботу до моменту подання декларації відповідності матеріально-технічної бази роботодавця вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки [2].

Окрім процедур реєстрації та отримання дозволів на проведення своєї діяльності, у багатьох підприємств ресторанного бізнесу постає необхідність ліцензування у випадках, коли таке підприємство займається реалізацією алкогольних напоїв або тютюнових виробів. Таке ліцензування дає можливість додаткового залучення коштів у бюджет країни і тому є інструментом нормативно-правового регулювання та фіскальної політики країни.

Ціноутворення в ресторанному бізнесі здебільшого здійснюється самим підприємцем, проте в окремих випадках проводиться регулювання цін на продукцію підприємств. Так, граничні торгівельні надбавки на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах можуть регулюватися відповідними розпорядженнями обласних та міських державних адміністрацій [3].

Таким чином, система нормативно-правового регулювання ресторанного бізнесу є досить складною та включає в себе різноманітні

інструменти. Це формує правове поле для здійснення господарської діяльності, надає державі інструменти контролю за здійсненням цієї діяльності та можливість для залучення грошових коштів у бюджет країни через оподаткування, ліцензування, патентування та систему надання дозволів (на розміщення об'єктів торгівлі).

Незважаючи на зміни, що вже відбулися в Україні, на сьогодні нормативне регулювання підприємницької діяльності залишається досить складним. Перед підприємцем постає необхідність постійного відстеження змін у законодавстві, нагромадження регулюючих документів спричиняє складності з додержанням своїх прав та обов'язків. В таких умовах одним з обов'язків держави стає максимальне забезпечення прозорості та доступності нормативно-правової інформації.

Формування взаємоузгодженої та цілісної нормативно-правової бази є найголовнішою передумовою для розвитку малого підприємництва, що переважає у ресторанному бізнесі. Проте система нормативно-правового регулювання не є єдиним механізмом впливу держави на діяльність ресторанного бізнесу в країні. Підприємства цієї сфери можуть приймати активну участь у державних програмах підтримки підприємницької діяльності. Це може бути політика оподаткування, кредитування, лояльності, інформаційного забезпечення [4, с. 27-28].

Отже, державне регулювання у ресторанному бізнесі направлене на формування умов для підвищення соціально-економічної ефективності діяльності із забезпечення послуг відносно задоволення потреб споживачів у харчуванні. Тому результативність механізмів державного регулювання визначається шляхом моніторингу зміни товарообороту, показників забезпеченості населення закладами ресторанного бізнесу та посадковими місцями в них, кількості зайнятих і найнятих у даному виді діяльності, рівня доходів і соціальною захищеністю власників і працівників сфери ресторанних послуг. Крім цього, державне регулювання підприємств ресторанного бізнесу повинно бути спрямоване на зниження рівня тонізації, корупції, створення умов для зростання податкових надходжень.

Розвиток сфери ресторанного бізнесу в Україні пов'язаний з необхідністю удосконалення державного регулювання торговельно-виробничої діяльності, розроблення та впровадження заходів, націлених на:

- максимальне задоволення потреби населення у продуктах харчування;

- посилення соціальної спрямованості розвитку мережі ресторанного бізнесу;
- активізацію підприємництва та підтримку малого бізнесу;
- збільшення грошових надходжень у бюджет від діяльності загальнодоступних підприємств ресторанного бізнесу та обмеження можливостей для їх тіньового обороту;
- поширення найбільш зручних і прогресивних технологій торговельно-виробничого обслуговування населення;
- підвищення контролю за якістю та безпекою харчових продуктів, що реалізуються мережею підприємств ресторанного бізнесу;
- удосконалення інформаційного, кадрового, наукового забезпечення підприємств, що здійснюють свою діяльність у сфері ресторанного бізнесу.

Список джерел інформації

1. Антонова В.А. Ресторанный бизнес: механизм и эффективность управления стратегическим развитием: монография. Донецк: ДонНУЭТ, 2009. 277 с.
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (зі зм. і доп. від 11.02.2015). *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/page>.
3. Про встановлення граничних торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних, та вищих навчальних закладах: Розпорядження від 07.02.14 р. №70. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/XR140051.html.
4. П'ятицька Г.Т. Формування стратегії розвитку підприємств ресторанного господарства: автореферат дис... д-ра екон. наук: 08.00.04 / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ, 2008. 44 с.

Л.Ф. Чумак, канд. екон. наук, доц. (*VIIA, Харків*)

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Розвиток рекреаційного та туристично-готельного бізнесу у всіх країнах світу тісно пов'язано з рівнем вирішення екологічних проблем потенційної території відвідування. На сучасному етапі стан економіки України характеризується низкою проблем, що пов'язані з фінансуванням підприємств, у тому числі, нехваткою гостро потрібних

**Секція 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Близнюк О.П., Сіфурова А.І. Принципи управління фінансовою структурою оборотного капіталу підприємств торгівлі.....	172
Бугріменко Р.М., Смірнова П.В., Зонвіре О. Теоретичні аспекти управління розвитком торговельних систем	175
Величко К.Ю., Носач Л.Л. Аспекти ризиковості ресторанного бізнесу в сучасних умовах глобалізаційних змін ...	177
Гавловська Н.І., Рудніченко Є.М., Рудніченко М.М. Теоретичний базис імплементації механізму економічної безпеки в загальну систему управління підприємством.. ..	181
Горошанська О.О., Маккі Л.М. Прогнозування як складова ефективного управління фінансовим потенціалом підприємства	185
Гринько П.Л., Печенка О.І. Вплив інституційно-організаційного середовища на інноваційний розвиток бізнесу в Україні.. ..	187
Демчишин М.Я., Ткачишин А.Г. Економічні проблеми і перспективи розвитку підприємств ресторанного, готельного і туристичного бізнесу	190
Дидманидзе И.Ш., Кахиани Г.А., Дидманидзе Д.З. Ефективність стратегії управління капіталом в торгівлі на біржі.....	194
Жегус О.В. Сучасні інструменти цифрового маркетингу в ресторанному бізнесі.....	197
Живко З.Б., Вольних А.І., Шегинський І.І., Живко Ю.М. Основні аспекти покращення діяльності готельно-курортного комплексу.....	199
Кашена Н.Б. Стратегічні пріоритети управління економічною активністю підприємств торгівлі в умовах світової інтеграції	201
Кирильєва Л.О., Шеховцова Д.Д. Сучасна концепція організації моніторингу економічної безпеки підприємств ресторанного господарства.....	205
Кот О.В. Удосконалення управління фінансовим станом суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.....	209
Кулініч О.А. Варіативність досліджень у поведінковій економіці. ..	212
Кулініч О.А., Мельник К.І. Поведінкові дослідження в неокласичній економічній теорії.	216
Кухарська Л.В., Живко О.В., Алахвердієв Р.Г., Грень Р.Т., Живко З.Б. Напрями вдосконалення діяльності готельно-курортного комплексу.....	220

Лисак Г.Г. Комплексна концепція прийняття управлінських рішень з розвитку комерційної діяльності підприємств оптової торгівлі.....	223
Логвиненко К.В. Характеристика системи управління ЗЕД підприємств торгівлі.....	225
Мартин О.М., Живко М.О., Верещак І.Р., Верещак А.Р. Інформаційна безпека організації як складова економічної безпеки.....	229
Матвеев М.Е., Ковальський В.С. Емоційна компетентність керівника як один з інструментів управління потенціалом персоналу в готельно-ресторанному бізнесі.....	232
Мойсеєнко І.П., Когут А.І. Особливості розвитку освітніх кластерів в умовах креативної економіки.....	236
Мухіна М.М. Діагностика в управлінні фінансовою безпекою підприємства.....	240
Наумова Т.А., Бойченко Н.В. Організаційно-правові механізми функціонування кальянного бізнесу в Україні.....	242
Нестеренко О.О. Сучасні підходи до оцінювання людського капіталу.....	247
Ольшанський О.В., Ключарьов В.М. Систематизація проблем процесного управління підприємствами торгівлі.....	251
Синицина Г.А., Тарасов І.Ю. Розробка комплексу маркетингових заходів для просування туристичного інтернет-порталу.....	255
Топоркова О.В., Акімова Н.С. Фінансові ризики в управлінському обліку як інформаційній системі.....	259
Филипенко О.М., Дядюк М.А. Розвиток ресторанного бізнесу в Україні.....	262
Чернишова Л.О., Козуб В.О., Махмудов Х.А. Особливості державного регулювання ресторанного бізнесу в Україні.....	265
Чумак Л.Ф. Еколого-економічні проблеми розвитку Харківського регіону.....	268
Янчев А.В., Смольякова Н.М., Плешешник А.М. Студентство як суб'єкт туристичної діяльності.....	272
Янчева Л.М., Чорна М.В., Волосов А.М. Динамічне ціноутворення в готельному бізнесі.....	274
Яхно Т.П., Мартинюк У.А. Промоція можливостей розвитку молодіжного туризму на прикордонних територіях України та Польщі.....	277

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО,
ГОТЕЛЬНОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ
В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:
ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

*Тези доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції*

19–20 вересня 2019 р.

Відповідальні за випуск: О.Г. Терешкін,
Н.Ю. Балацька,
О.М. Жданович
Комп'ютерна верстка Н.Ю. Балацька

Видано в авторській редакції

План 2019 р., поз. 5/25/19

Підп. до друку 09.09.19 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Друк офіс.
Ум. друк. арк. 14,2. Тираж 35 прим.

Видавець і виготівник

Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.